

Міжнародна науково-практична конференція

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»

до 190-річчя Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Київ, 09 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна)
Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)
Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie (Польща)
University of the National Education Commission, Krakow, Institute Pedagogiki (Польща)
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Державний університет «Київський авіаційний інститут» (Україна)
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Карпатський інститут підприємництва університету «Україна» (Україна)
Інститут проблем виховання НАПН України (Україна)

З Б І Р Н И К

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
ІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Київ-2025

Рекомендовано до друку Вченою радою

факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

(протокол №9 від 23.04.2025 року)

Редакційна колегія:

Віктор АНДРУЩЕНКО	доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЄВТУХ	доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, радник ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Григорій ТОРБІН	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Роман ВЕРНИДУБ	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з навчально-методичної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Ростислав ДРАПУШКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарської діяльності) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЛАВРИНЕНКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Алла ЯРОШЕНКО	доктор філософських наук, професор, декан Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Тетяна ГОЛУБЕНКО	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ — доктор педагогічних наук, професор кафедри позашкільної освіти факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Дар'я БИБИК — доктор філософії в галузі соціальної роботи, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Микола БУЛАТЕВИЧ — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та публічних комунікацій факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Марина СОЛЯНИК — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ — викладач кафедри соціальної політики факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Наталія ПОЛУЙКО — голова Студентського наукового товариства Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

С 69
УДК 304.4+316.334.3+364

Соціальна політика:виклики часу: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (9 квітня 2025 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025. 220 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ» до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, в яких висвітлюються результати досліджень студентів, аспірантів та молодих вчених щодо актуальних проблем, які постали перед українським суспільством в умовах повномасштабної війни.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

© Автори матеріалів, 2025
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025

Поліщук І.П.
старший викладач кафедри
соціальної освіти та соціальної роботи
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна
ORCID https://orcid.org/0000-0002-6986-2026
i.p.melnyk@udu.edu.ua
Горішна Ю.
здобувачка першого рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ У КОНТЕКСТІ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇХ СІМЕЙ

Сьогодні, в умовах військових дій в Україні, значно зростає кількість військовослужбовців та членів їхніх сімей, які потребують соціальної підтримки. Психологічні травми, соціальна дезадаптація, труднощі в реінтеграції в цивільне життя, а також конфлікти у сім'ях – це лише частина проблем, з якими стикаються ці категорії населення. В таких умовах соціальна діагностика стає необхідною складовою соціальної роботи, адже вона дозволяє виявити потреби та ресурси клієнтів, а також розробити ефективні шляхи допомоги.

В українській науці проблемі соціальної роботи з військовослужбовцями присвячені праці О. Яременко, І. Звєрєвої, С. Толстоухової, які аналізують питання соціальної адаптації ветеранів АТО/ООС, роль соціальних служб у процесі реабілітації, а також механізми надання соціальної підтримки військовим сім'ям.

Соціальна діагностика є процесом збору, аналізу та оцінки інформації про соціальний статус особи чи групи людей з метою виявлення їхніх потреб, проблем та потенціалу для подальшої допомоги. Як зазначають Логвінова О. і Рассказова О., соціальна діагностика "є не лише збором фактичних даних, але й процессом глибокого розуміння соціального контексту життя військовослужбовців та їхніх сімей" [2, с. 64].

Соціальна діагностика військовослужбовців є важливим етапом роботи соціальних працівників, оскільки дозволяє комплексно оцінити їхній стан та визначити необхідні заходи підтримки. Одним із ключових аспектів діагностики є оцінка психоемоційного стану військовослужбовців, зокрема виявлення наявності посттравматичного стресового розладу (ПТСР), адже військовослужбовці, які брали участь у бойових діях, стикається з психологічними труднощами, такими як підвищена тривожність, депресія, проблеми з контролем емоцій та соціальною взаємодією. Вчасне виявлення таких розладів дозволяє розробити індивідуальні програми реабілітації, що включають психологічну підтримку та терапевтичні заходи. Не менш важливим є аналіз соціально-економічних умов, у яких перебувають члени родини військовослужбовця. Соціальні працівники оцінюють рівень доходу, наявність роботи, житлові умови та інші фактори, що можуть впливати на стабільність сімейного життя. Врахування цих факторів дозволяє своєчасно спрямовувати родину на отримання соціальних виплат, матеріальної допомоги та програм з перекваліфікації.

Наступним важливим завданням є оцінка потреб військовослужбовців у підтримці з боку установ надання соціальних послуг, психологів та інших спеціалістів. Для цього використовуються методи індивідуальних консультацій, анкетування та спостереження, що допомагають визначити, яка саме допомога є необхідною – медична, психологічна, юридична чи соціальна [3, с.153].

Оцінка взаємин між військовослужбовцем та його родиною є ще одним важливим етапом соціальної діагностики, оскільки від якості цих стосунків значною мірою залежить подальша адаптація ветерана. Часто після повернення з бойових дій військовослужбовці стикаються з труднощами у спілкуванні з близькими, що може призводити до сімейних конфліктів, відчуженості або навіть розриву стосунків. У таких випадках соціальні працівники можуть рекомендувати сімейну терапію, тренінги з комунікації або інші заходи, спрямовані на відновлення гармонійних взаємин у родині.

Таким чином, соціальна діагностика військовослужбовців виконує кілька ключових функцій: визначення їхнього психоемоційного стану, аналіз соціально-економічного становища сім'ї, оцінка потреб у підтримці з боку спеціалістів та дослідження сімейних взаємин. Соціологічні методи найчастіше використовуються в соціальній діагностиці з метою збору інформації про окремі соціальні проблеми та з'ясування ставлення до них людей. Найпоширенішими з них у сфері соціальної роботи є: спостереження; методи опитування (інтерв'ю, анкетування, фокус-група); методи аналізу документів (традиційний аналіз, контент-аналіз); експертний висновок. Процес соціальної діагностики орієнтований не тільки на вивчення соціальних коренів різноманітних проблем, процесів і явищ, а й на вивчення соціальних наслідків і змін у структурі суспільних відносин, способі життя людей [1, с. 34-35].

Отже, соціальна діагностика військовослужбовців базується на використанні різних методів збору інформації, кожен із яких виконує свою роль у комплексному вивченні ситуації. Використання цих методів у поєднанні дозволяє соціальним працівникам ефективно визначати потреби військовослужбовців та їхніх родин, а також розробляти відповідні заходи підтримки та адаптації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко Н.О. Соціальна діагностика: підручник для студентів напряму «Соціальна робота». К.: , 2021. 240 с.

2. Логвінова О., Рассказова О. Соціальна робота з військовослужбовцями та їхніми сім'ями в умовах тривалого конфлікту на сході України. Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. Вип. 2. С. 61-71.

3. Сидоренко А.О. Соціальний захист членів сімей військовослужбовців в Україні: Проблеми та шляхи їх вирішення. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 6. С. 151-155.